

Gele Kwikstaart

foto: Anton Huitema

‘SA GIEL AS IN DJERREBLOM’

De voorliefde van de Gele Kwikstaart voor de prachtigste Friese polders

Tussen het geel van Dotterbloemen, Grote ratelaren en boterbloemen lijkt de Gele Kwikstaart zich thuis te voelen. De zomerpolders en boezemlanden waar deze planten nog relatief talrijk zijn, zijn ook de plekken waar we de Gele Kwikstaart nog veelvuldig kunnen aantreffen als broedvogel. Vooral de uitgestrekte zomerpolders en boezemlanden in het centrale merengebied van Fryslân, zoals die in het Sneekermeargebied, rond de Terkaplester Poelen, de Witte en Zwarte Brekken en in de Alde Feanen, kennen nog hoge dichtheden van ‘it Giel Boumantsje’. De eilanden ‘Greate en Lytse Griene’ in het Sneekermear staan er bekend om. Daarnaast is de soort als broedvogel ook aan te treffen op de Friese Waddenkust, het Lauwersmeergebied en in akkerbouwgebieden.

Ook de Gele Kwikstaart heeft de afgelopen decennia terrein moeten prijsgeven als gevolg van de intensivering van de landbouw. Ouderwetse veenpolders, extensief beheerd en in de wintermaanden verdwenen onder het boezemwater, zijn schaars geworden. Juist in dergelijke natte polders, rijk aan kruiden en structuur, is de Gele Kwikstaart als broedvogel, maar ook als doortrekker te vinden. Toch lijkt de achteruitgang van de soort in de loop van de jaren '80 gestabiliseerd te zijn en neemt de soort in bepaalde gebieden weer wat toe, zoals op de Friese Waddenkust en rond enkele Friese meren. De meest recente schatting van de Nederlandse populatie stamt uit 1979-85, toen de stand op 40.000-70.000 paren werd gehouden.

Terwijl de Gele Kwikstaart in grote delen van Europa bekend staat als broedvogel van natte veengebieden en wetlands, laat de soort in Nederland ook een sterke voorkeur zien voor droge, intensief beheerde akkerbouwgebieden. Van de Groninger populatie Gele Kwikken, maar liefst een slordige 25.000-30.000 paartjes, huist zo'n 95% in de akkerbouwgebieden! Eén ritje door het Oldambt in juni en het Friese beeld van de Gele Kwikstaart, als een broedvogel met een voorliefde voor de prachtigste bloemrijke polders, wordt bijgesteld door Groninger nuchterheid, want de Gele Kwik houdt zich in Groningen namelijk op in bermen van landweggetjes en in uitgestrekte, monotone graangebieden. Daarmee kent de soort twee gezichten. Niet alleen is ze representatief voor de schaarse boezemlanden met een rijke en vooral bijzondere weidevogelstand, maar ook voor akkerbouwgebieden en de unieke soortensamenstelling (met o.a. Grauwe Kiekendief, Kwartelkoning en Blauwborst) die daar te vinden is. Beide twee uiteenlopende landschapstypen verdienen aandacht vanuit de Nederlandse natuurbescherming.